

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ
МАТЕРИНСТВА І ДИТИНСТВА

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис курсу
3. Фахові компетентності
4. Результати навчання
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-правовий захист материнства і дитинства
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3курс /5 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Мова викладання	Українська
Викладач (-і)	к.п.н., доц. Скоморовська І. А.
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації згідно розкладу
2. Опис дисципліни	
<p>Вивчення «Соціально-правовий захист материнства і дитинства» спрямований на оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про особливості системи соціального захисту материнства і дитинства в Україні; нормативної бази, ухваленої в даній сфері; а також, вивчення особливостей соціального захисту таких категорій як діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають в складних життєвих обставинах тощо. Програма курсу передбачає теоретичне та практичне опанування здобувачами вищої освіти основ педагогічної професії, особливості педагогічної діяльності вихователя ЗДО, його професіоналізму.</p> <p><u>Мета</u> – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО шляхом ознайомлення з системою соціального захисту материнства і дитинства в Україні, а також вітчизняною та міжнародною нормативною базою; формування у майбутніх вихователів загального уявлення про різні категорії дітей, які потребують соціального захисту, недопущення булінгу або іншого виду насилля стосовно вихованців.</p> <p><u>Завдання:</u></p> <p>- формувати здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з основ соціально-правового захисту материнства і дитинства;</p>	

- оволодіти знаннями щодо чинних нормативно-правових документів, пов'язаних з охороною дитинства, зокрема з соціальним захистом дітей-інвалідів (та дітей з ООП);
- сформувавши уявлення про роботу міжнародних організацій у сфері захисту дитинства (ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО тощо)
- формувати сучасного вихователя ЗДО, який прагне до самоосвіти, саморозвитку, до постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.

Компетентності:

Загальні компетентності:

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних моральноетичних норм і правил поведінки

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними

та соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу:

-Психоемоційна - здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії; здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

-Педагогічне партнерство - здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності; здатність до командної взаємодії.

-Морально-етична - здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

Професійний розвиток та самовдосконалення

-Здатність до навчання впродовж життя - здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності; здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

-Інформаційно-комунікаційна - здатність орієнтуватись в інформаційному просторі; здатність ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності; здатність дотримуватись правил безпечної поведінки в цифровому середовищі.

Програмні результати навчання:

ПРН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти

ПРН-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПРН-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно - і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

3. Структура курсу					
Обсяг курсу – 90 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			12		
Практичні			18		
Самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий		
I	012 Дошкільна освіта	третій	За вибором		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літ-ра	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Охорона дитинства і материнства (вступна лекція) 1. Актуальність, мета, завдання курсу. 2. Зміст навчальної дисципліни. 3. Програмові результати та критерії оцінювання.	Лекція	[2,5,9, 10,12]	Опрацювати лекційний матеріал		До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Характеристика інституту материнства і дитинства України: історичний аспект 1. Соціальний захист за часів Київської Русі. 2. Соціальних захист на українських землях 14-17ст. 3. Захист материнства і дитинства на українських землях за часів Російської імперії та Австро-Угорщини. 4. Соціальний захист дітей у період Радянського Союзу.	Лекція, практичне заняття	[2,5,9, 10,12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	100	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Охорона материнства і дитинства в Україні 1. Поняття охорони материнства за трудовим законодавством. 2. Міжнародні стандарти охорони материнства. 3. Охорона материнства і дитинства: нормативно-	Лекція, практичне заняття	[2,5,9, 10,12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	100	До наступного заняття за розкладом

правова база.					
<p>Тема 4. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>1. Поняття «діти-сироти» та «діти, позбавлені батьківського піклування».</p> <p>2. Державна політика щодо соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>3. Органи, які здійснюють соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>4. Соціальні гарантії та пільги, які надаються дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.</p>	Лекція, практичне заняття	[2,5,9, 12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	100	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 5. Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах</p> <p>1. Характеристика категорії дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.</p> <p>2. Облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.</p> <p>3. Організація соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.</p>	Лекція, практичне заняття	[7,8,9, 12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, індивідуальні завдання	100	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 6. Соціальний захист різних категорій дітей, які потребують підтримки</p> <p>1. Соціальний захист дітей-інвалідів (та дітей з ООП).</p> <p>2. Соціальний захист дітей, які постраждали унаслідок воєнних дій.</p> <p>3. Соціальний захист безпритульних дітей.</p> <p>4. Органи, які забезпечують соціальний захист материнства і дитинства.</p>	Лекція, практичне заняття	[7,8,9, 12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	100	До наступного заняття за розкладом

4. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Семестр 5 Вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів
Лекція	-
Семінарське заняття	Максимальна оцінка – 80 балів
Лабораторна робота	-
Самостійна робота	Максимальна оцінка – 20 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань
5. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	<p>Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічна доброчесність осіб, що навчаються та працюють в університеті, регламентує низка нормативних документів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за адресою: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски (відпрацювання) занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок

	<p>організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Ознайомитися з положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/pol_ozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/pol_ozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/pol_ozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування</p>

результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)
Ознайомитися з положенням можна за адресою:
<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalnaosvita.pdf>

6. Рекомендована література

1. Бойко І.Й. Правове регулювання цивільних відносин в Україні (ІХ – ХХ): навч. посіб.; Львів. нац. ун-т. ім. Франка. Київ: Атіка, 2013. 347 с.
2. Денисенко Т. Становлення та розвиток системи соціального захисту населення в Україні. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Львів, 2012. Вип. 33. С. 96–103.
3. Злупко С.М., Радецький Й.І. Людський потенціал, зайнятість і соціальний захист населення в Україні: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 192 с.
4. Нагребельний В.П., Болотіна Н.Б. Соціальний захист. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол. Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ, 1998–2004. Т. 5. С. 558–559.
5. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена в рез. 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
6. Конституція України : закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Європейська конвенція про здійснення прав дітей : міжнародний документ від 25.01.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_135.
8. Конвенція МОП Про охорону материнства : міжнародний документ від 28.06.1952 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_122
9. Концепція Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квіт. 2017 р. № 230-р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/230-2017-%D1%80>.
10. Про затвердження Концепції безпечного материнства : розпорядження від 29.03.2002 №161-р // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – Ст. 241.
11. Про Довгострокову програму поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства : постанова від 28.07.1992 р. № 431 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/431-92-п>

Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1 каб. 302 тел. +380687372044 https://kttmdiso.pnu.edu.ua/ ktmdo@pnu.edu.ua
Викладач (і)	к.п.н., доц. Скоморовська І. А.
Контактна інформація викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua +80665590283

Викладач _____

Скоморовська І. А.